

Mik a színek?

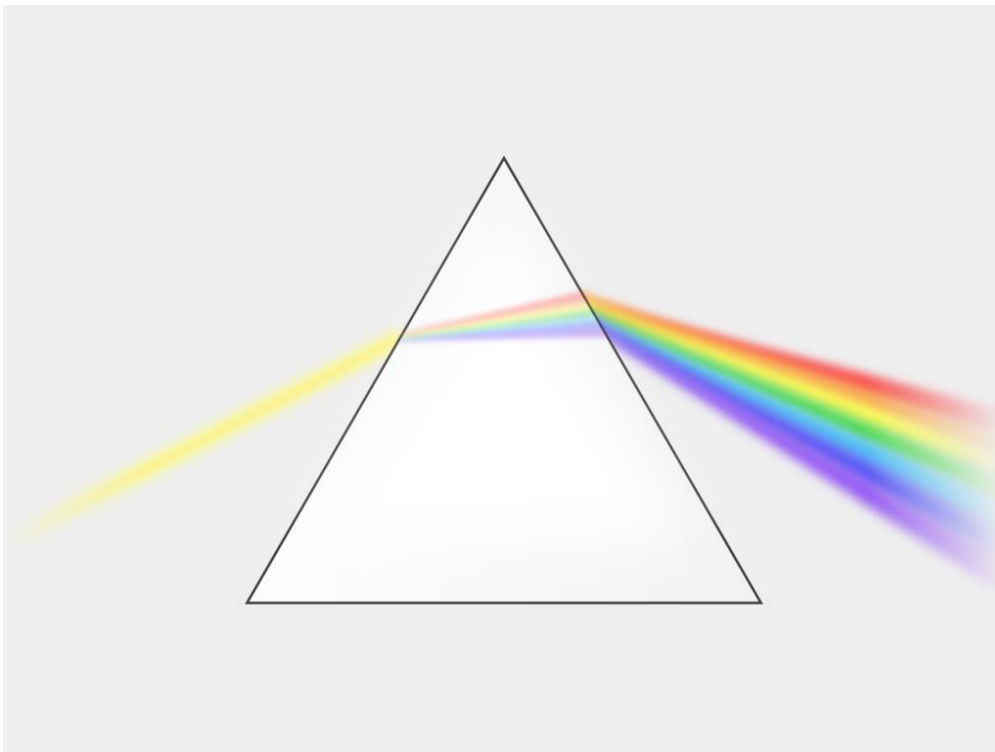
Mielőtt belemerülnél az olvasásba és a szép képekbe, nem árt letisztázni, mit is jelent a „szín” szó.

A szín nem más, mint a megfigyelőben keletkező érzet, amit egy, a felületre eső fény okoz. Rögtön kifejtem:

[Isaac Newton](#) volt az az ember, aki először az, aki -Optika című könyvében- lejegyezte a fénytörés jelenségét.

Ezt úgy kell elképzelni, hogy van egy háromszög alapú egyenes hasáb. Tehát olyan, mint a [Toblerone](#) csoki doboza, csak üvegből. Ezt prizmának hívják.

Na mármost. A fény, ami a Napból jön, azt fehér fénynek szokták hívni. A fehér amúgy nem is szín, hanem inkább a színek összessége. A fehér fényt átvezetik az előbb említett prizmán -a csokit már megettem- és az üvegdarab elemeire bontja szét a fehér fényt. Szivárványra, ha úgy tetszik.

Láttál már kristálypoharat, ami szivárványt csinált a falra? A kristálycsillárok ennek nagy mesterei:) De egy vízzel teli üvegpohár is megteszi.

Nyáron a gyerektáborozókkal mindig kimegyünk a városligeti játszótérre. És a nagy melegben a fű locsolásához ki szoktak nyitni egy-két spriccelős öntözőt. Ott vannak ám szivárványok mindenütt.

De mit is jelent az első mondat?

“A szín nem más, mint a megfigyelőben keletkező érzet, amit egy, a felületre eső fény okoz.”

Van egy citromunk. Milyen színű? Legyen citromsárga.

A fehér fény -ami ugye minden színt tartalmaz- jön és eléri a citromot, vagyis a felületére esik. A citrom minden színt elnyel, kivéve egyet. A citromsárgát. Ezt visszaveri a szemünkbe és ez válik az érzetté, ami benned, mint megfigyelőben keletkezik.

Miért fontosak a színek?

Világunk alapvető részét képezik. Színek alapján különböztetünk meg sok mindent.

Képzeld el egy olyan világot, ahol nincs szín. Fekete-fehér minden. Ugye, nem valami üdítő képzet?

Az érzékszerveink azok, amiken keresztül észleljük a világot. Ezek %-os aránya a következőképpen oszlik meg egy átlagos ember esetében:

- Látás 83%
- Hallás 11%
- Szaglás 3,5%
- Tapintás 1,5%
- Ízlelés 1%

Ebből rögtön ki is derül, milyen fontos is a színek érzékelése, látása.

Mire használjuk a színeket?

A színek, ahogy említettem, életünk alapvető részét képezik. De hogyan valósul meg ez az elméleten kívül? Lássuk:

A színek gyönyörködtetnek

A színek segítenek biztonságosan közlekedni

A színek hatással vannak érzéseinkre

A színek segítenek eligazodni a világban

Jó szolgálatot tesznek nekünk, az nem kétséges:)

Mit is jelentenek a színek?

A [színekről](#) már született egy előző, rövidebb cikk, most egy picit azonban bővebben is megnézzük, mik is a különféle színek jelentései.

Zöld

- A tavasz, a megújulás, a növekvő élet, a természet és a remény színe.
- Emellett lehet a féltékenység –*zöld szemű szörnyeteg*– és a tapasztalatlanság –*zöldfülű*– jelképe is.
- Ezenkívül az egészség szimbóluma is.

Érdekesség a zöld szín jelentéséről:

Az örökzöld növények miatt a halhatatlanság színeként is számon tartják.

Sárga

- A sárga a fény, a világosság és a vidámság színe.
- Ezen kívül a jóság, a hit, a tudás, a megérzések is ehhez a színhez társíthatóak.
- A Nap, a melegség szimbóluma (jelképe) is.

Érdekesség a sárga szín jelentéséről:

Kínában a Föld, a középpont színe.

Ez volt a császári szín is. Ebből kifolyólag csak a császár és a családtagjai viselhettek sárga ruhát.

Később ez kiterjedt a nemesekre is.

Narancssárga

- A narancssárga a citromsárga és a piros keverék színe. Ezért átmenetet képez a szellem és a testiség között.
- A lelkesedés, a jó étvágy, az energikusság, a hatékonyság és az egyensúlyra törekvés jelképe.
- Emellett a boldogság, játék, a kreativitás és a vágy színe is.
- A Művészház színe.

Érdekesség a narancssárga szín jelentéséről:

A buddhista szerzetesek is a narancssárgát választották ruhájuk színéül, jelképezve a szeretetet és megvilágosodást.

Piros

- Piros a vér, szenvedély és a szerelem színe.
- Azonosítják az erővel, a tűzzel, de a hatalom jelképeként is ismert.
- A termékenység szimbóluma is egyúttal, gondoljunk csak a húsvéti piros tojásra:)

Érdekesség a piros szín jelentéséről:

Az Ókorban, a holtak mellé vörös színű port szórtak. Ez a temetkezési szertartás része volt, mert úgy tartották, hogy véd a rontások ellen, megóv a démonoktól és a veszélyektől.

Lila

MŰVÉSZET.COM

- A lilához tartozik a mértékletesség, az elegancia szimbolikája.
- Jelenthet még intelligenciát, tudást, alázatosságot, nosztalgiát.
- A hajnali, esti ég, valamint a szivárvány utolsó színe. Összeköti az eget és a földet, ezért az egyensúly jelképe is.

Érdekesség a lila szín jelentéséről:

A sárga -a tudás- ellenpólusaként a lila a tudatalatti, a titkok színe. Ezért a mágikus, boszorkányos, varázslattal kapcsolatos dolgokat is ez a színe jelképezi.

Kék

MŰVÉSZET.COM

- Az égbolt, a tenger és a végtelenség színe.
- Intelligenciát, nyugodtságot sugárzó, a tisztaság jelképe is.
- A férfiak színeként is számon tartják.

Érdekesség a kék szín jelentéséről:

A kék az igazság színe is. Sokan, ha bíróságra vagy igazságszolgáltatással kapcsolatos helyre mennek, kéket viselnek.

Fekete

MŰVÉSZ.COM

- A fekete hivatalosan nem szín. Hanem a fény teljes hiánya.
- Hozzá tartozik az éjszaka, halál, sötétség, káosz, a világűr jelképe.
- Azonban az elegancia és a hírnév szimbóluma is.
- Emellett a gonosz és a gyász színe is. az ókorban néhány istenhez is társították: az egyiptomi mitológiában Ozíriszé (a túlvilág és a termékeny termőföld istene), a görögben pedig Hádészé (jelentése: láthatatlan. Az alvilág istene, a holtak ura.) volt.

Érdekesség a fekete jelentéséről:

Sokáig (kb. a 20.század elejéig) a magyar népviseletben fekete volt a menyasszony ruhája, mivel az ünnepélyességet szimbolizálta. Csak később lett a gyász jelképe.

Fehér

MŰVÉSZ.COM

- Ahogy a fekete sem, úgy a fehér sem szín. Az előző cikkben írtam a [fehér fényről](#). A fehér a színek összessége.
- A fény, a tisztaság, a béke, az istenek, az ártatlanság jelképe.

- Jellemzője a tökéletességnek, valamint az egyszerűségnek is.

Érdekesség a fehér jelentéséről:

Ahogy a fekete, úgy a fehér sem volt mindig az az öltözködésben, mint ma.

Hazánkban a fehéret régen temetési öltözetnek használták. Egyszerű fehér árnyalatú gyászöltözetet viseltek az elhunyt hozzátartozói, szimbolizálva ezzel az eltávozott lélek tisztaságát. Ezt a hagyományt a mai napig őrzik a Sárköz vidékén.

Az alapszíneket fogjuk először végigvenni, majd a többit is megtanuljuk.

Ezen a színkörön fogunk végighaladni, majd egy videón is bemutatom a tudnivalókat.

Alapszínek (elsődleges) színek:

Az alapszínek a színekör belső háromszögében elhelyezkedő színek.

Azért hívják őket alapszíneknek, mert nem keverhetők ki más színekből.

Alapszínek: Sárga, piros, kék

Másodlagos színek:

Az elsődleges színekből keverhetők ki. A kékből és a pirosból lesz a **lila**, a sárgából és a kékből a **zöld**, a pirosból és a sárgából pedig a **narancs**.

Harmadlagos színek

Egy elsődleges és egy másodlagos szín keverékéből jön létre. Az elnevezésben mindig az elsődleges szín van elől.

Pl.: sárgásnarancs, pirosaslila, kékeszöld

Itt a kép, hogy kicsit felfrissítsük a tanultakat:

A komplementer színek nem mások, mint a színkörön egymással szemben elhelyezkedő színek.

Pl.: sárga és lila vagy a piros és zöld

Mint az alábbi színkörön:

A komplementer színek azért kiegészítő színek, mert ha jobban megnézed, **minden esetben megvan bennük az összes alapszín.**

Az alapszínek ugye a sárga, a piros és a kék. Ezek nem keverhetők ki más színekből.

Visszatérve az ábrán lévő példára, a sárga ugye egy alapszín, míg a lila pirosból és kékből áll. Máris megvan mindhárom alapszínünk.

Vagy például ott van a sárgásnarancs, ami **sárgából** és narancsból áll (ami sárga és **piros** ugyebár), valamint a másik oldalon a kékeslila, ami **kékből** és lilából (ami pedig kékből és pirosból).

Láthatjuk, hogy itt is szerepel mindhárom alapszín. Valamelyik többször is, de nincs kőbe vésve, hogy csupán egyszer lehet.:)

Miért érdekesek és fontosak a komplementer színek?

Már tudjuk, hogy a komplementer színek mitől kiegészítő színek. Azonban sokat tehetnek a rajzunkért és ezeket a trükköket szeretném veled megosztani.

A színek egymásra hatása egy igen érdekes témakör.

Bizonyos színek egymás mellé tételével élénkíthetjük vagy tompíthatjuk a kép összhatását.

Színek élénkítése komplementer színekkel

Ha komplementer színeket teszünk egymás mellé, azzal élénkíteni tudunk. Nézzük meg az alábbi példán, ahol az első két karika a komplementer, a lila és a sárga. Jól látható, hogy sokkal élénkebbnek tűnik itt a sárga, mint a másik két kör esetében.

Vagy mint itt a békák szemei élénkebbnek tűnnek a testük színe miatt

Színek tompítása komplementer színekkel

A komplementerekkel nem csupán élénkíteni, hanem tompíthatunk is a képünkön.

Ennek egyszerű módja van.

Annyi a dolgunk, hogy itt nem egymás mellé, hanem egymásra kell színeznünk a komplementereket.

Ha a három alapszín összekeverjük, akkor egy úgynevezett semleges színt kapunk. Ez barnás-szürkés.

Más jelzőkkel is szokták illetni ezt az árnyalatot, de azt most nem osztanám meg.

Tehát, ha komplementer színeket teszel egymásra, azzal tompítani tudod őket.

Látod, itt az égbolton is tompa színek vannak. Ha a kékre egy kis narancsot színezel, azáltal leveszel az élénkségéből.

Élénkítés és tompítás különböző mértékben

Egy képen nincs szükségünk mindig mindenhol a legélénkebb és a legtompább színekre.

Ahhoz, hogy a megfelelő árnyalatot hozzuk létre, más-más arányban kell kevernünk a színeket vagy egymás mellé tennünk azokat.

Minél tompábbat szeretnél, annál többet kell a szín komplementeréből a színhez keverned.

Minél élénkebbet, annál élénkebben kell a komplementert a szín mellé tenni.

Komplementer játék

Nézd kb. 20 másodpercig az alábbi kék-narancs téglalapot. Utána nézz egy fehér felületre és meglátod mindkét szín komplementerét;)

Színkeverés alapok

Ahhoz, hogy ki tudjunk majd keverni színeket, először pontosan tudnunk kell a neveiket. Ezt már az [alapszínekről szóló cikktől](#) kezdve többször átvettük, de itt is újra megmutatom a leíráshoz tartozó

képet, ha netán 1-2 árnyalat elfelejtődött volna.

Furán hangzik, de a szín legfontosabb tulajdonság a neve.

Ha már tudjuk a színek nevét, akkor elkezdhetjük megtanulni a színkeverés csínját-bínját.

A szín neve után meg kell tanulnunk azt látni, ami van. Pontosabban azt a színt, ami előttünk van.

Az agyunk olykor becsap minket és nem hagyja azt látni, ami előttünk van. Ez azért történik, mert nagyon sok munka lenne az agy számára, ha minden olyan körülményt folyamatosan meg kellene változtatnia, olyan dolgokon, amiket már amúgy ismer.

Ez lehet a dolog szöge, megnyilvánulhat a fényviszonyban, a megjelenésben, a méretben. Egy széket a székek közötti nagy különbségek ellenére is rögtön felismerünk.

Például, egy narancsot akkor is narancssárgának látnánk és rajzolnánk, ha kék fénnel lenne megvilágítva. Ha le kellene rajzolnunk egy fát, zöldnek rajzolnánk akkor is, ha a valóságban más színű lenne.

Ezt a jelenséget színállandóságnak hívjuk. Megvannak az ismert dolgokhoz tartozó berögzült formák és színek, amiket félre kell tennünk, ha élethűen szeretnénk színezni, festeni.

Vagy egy másik példa képpel. Egy jegesmedve köztudottan fehér. Nem tud másmilyen lenni, mert nem kaméleon:)

De jól nézd meg az alábbi képet és határozd meg az állat színét:

Kék. Ez a jegesmedve teljesen kék.

Le kell győznünk a berögzült képeket és túl kell lépniük azon, hogy kék az ég és zöld a fű. Csak így fogunk tudni szépen dolgozni a színekkel.

Színkeverés 3 lépésben

A színkeverés nem annyira bonyolult dolog, hogyha már megtanultuk a színek neveit, valamint képesek vagyunk azokat a színeket látni, amik valójában előttünk vannak.

A színkeverés hogyanja 3 egyszerű lépésben valósul meg. Ezt a módszert minden színkeverésnél alkalmazni kell.

Egy idő után persze már nem kell majd ezeken gondolkozni, készség szintre fog fejlődni.

De lássuk, mi az a 3 lépés, ami hozzásegít a színkeverés megtanulásához.

Úgy tudunk színeket keverni, ha meghatározzuk annak tulajdonságait. Tudnunk kell az árnyalatát, az értékét és az intenzitását.

Ha ez a 3 megvan, ki tudod majd keverni a színt.

Színkeverés 1. lépés: Árnyalat

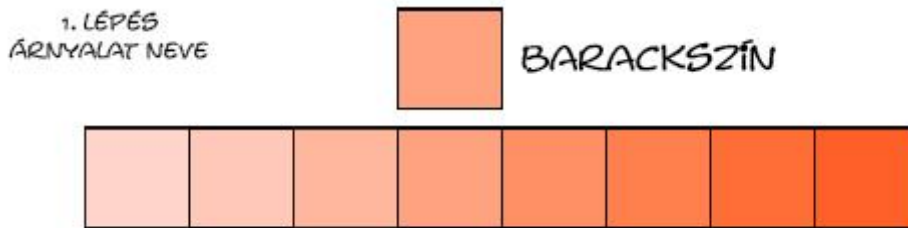
A szín neve.

Itt nem a fantázianevekre kell gondolni, mint a babarózsaszín vagy a királykék.

A szín nevét a színkör 12 színének valamelyikéből kell kiválasztani és megnevezni.

Tedd fel a kérdést: *Milyen szín ez?*

Van egy fantázianevünk, a barackszín, ami nem mond sokat arról, hogyan keverjük ki. Ehhez nézzük meg, hogy a barackszín melyik színnek az alapja a színkörön.

Ennek a

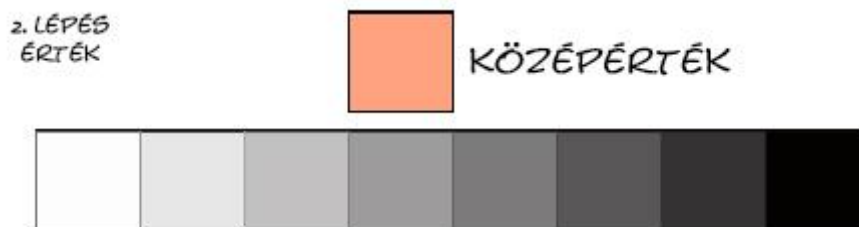
barackszínnek az alapja (a legélénkebb színt nézzük) a **pirosasnarancs**.

Tehát ebből indulunk ki.

Színkeverés 2. lépés: Érték

A színérték nem más, mint az adott árnyalat világossága vagy sötétsége.

Tedd fel a kérdést: *Mennyire világos vagy sötét ez az árnyalat?*

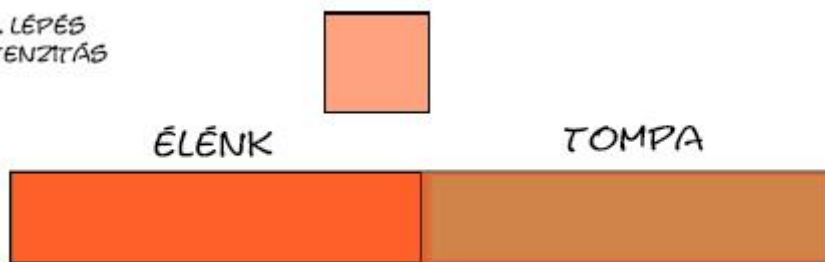
Színkeverés 3. lépés: Intenzitás

Ez a [szín élénksége vagy tompasága](#).

A legélénkebb, amit a tubusból kinyomsz, a legtompább pedig, amikor 1:1-hez kevered a [kiegészítő színével](#).

Tedd fel a kérdést: *Mennyire élénk vagy tompa ez a szín?*

3. LÉPÉS
INTENZITÁS

egy közepesen tompa szín.

A mi árnyalatunk

Ha ezt a 3 dolgot meg tudod állapítani a színedről, akkor ki tudod keverni az előző cikkekben tanultak alapján.